

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1610

[Total No. of Pages : 2

[4952]-1001

M.Ed. (General) (Semester - I)

MED 101 : Psychology of learning & development

(2008 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Word limit for question of 15 marks is about 350 to 400.*
- 4) *Word limit for question of 5 marks is about 130 to 150.*
- 5) *Students should strictly follow the word limit given.*
- 6) *No supplement will be provided to the students.*

Q1) Explain Survey Method in detail.

[15]

OR

Explain Freud's psycho-analytic school of psychology in detail. Give its contribution to education.

Q2) Explain Emotional Intelligence with its educational implications.

[15]

OR

Explain Role Playing Model with suitable examples.

Q3) Write short notes (Any Four) :

[20]

- a) Factors influencing learning
- b) Brain storming - concept
- c) Allport's Trait Theory
- d) Educational importance of Piaget's cognitive development theory.
- e) Self concept - meaning
- f) Non-verbal Tests

Total No. of Questions : 3]

P1610

[4952]-1001

M.Ed. (General) (Semester - I)

MED 101 : Psychology of learning & development

(2008 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) 15 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 350 ते 400 शब्द.
4) 5 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 130 ते 150 शब्द.
5) शब्द मर्यादा कटाक्षाने पाळावी.
6) पुरवणी दिली जाणार नाही.

प्रश्न 1) सर्वेक्षण पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

फ्राईडच्या मनोविश्लेषणवाद सविस्तर स्पष्ट करा. त्याचे शिक्षणशास्त्रातील योगदान सांगा/द्या.

प्रश्न 2) भावनिक बुद्धिमत्ता त्याचे शैक्षणिक उपयोजनासह स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

भूमिकाभिनय / भूमिकापालन प्रतिमान योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) अध्ययनावर परिणाम करणारे घटक
ब) बुद्धिमंथन-संकल्पना
क) ऑलपोर्टची गुणतत्त्व उपपत्ती
ड) पियाजे यांची बोधनिक विकास उपपत्ती चे शैक्षणिक महत्त्व
इ) स्वसंकल्पना - अर्थ
फ) अभाषिक कसोट्या

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1611

[Total No. of Pages : 4

[4952]-1002

M.Ed. (General) (Semester - I)

102 : HISTORY & POLITICAL ECONOMY OF EDUCATION

(2015 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Word limit for questions of 15 marks is about 350 - 400 words.*
- 4) *Word limit for questions of 5 marks is about 130 - 150 words.*
- 5) *No supplement will be provided to the students.*

Q1) Explain briefly recommendation and action plan of following commissions. **[15]**

- a) Mudliar Commission
- b) Kothari Commission
- c) National Educational Policy (1986)

OR

Explain Vedic education system in detail. How will it help in today's educational system in India.

Q2) Explain role of state government in policy making, financing and regulating primary education in India. **[15]**

OR

Explain impact of Globalization, Liberalization and Marketization on Indian Education.

P.T.O.

Q3) Write short notes on (Any Four) :

[20]

- a) Role of private organisation in Indian secondary education.
- b) Recommendations of Radhakrishnan Commission.
- c) Contribution of woods despatch in Indian education.
- d) Education and human development index.
- e) Relationship between education and economic development.
- f) Political economy of education.

Total No. of Questions : 3]

P1611

[4952]-1002

M.Ed. (General) (Semester - I)

102 : HISTORY & POLITICAL ECONOMY OF EDUCATION

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) 15 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 350 - 400 शब्द.
  - 4) 5 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 130 - 150 शब्द.
  - 5) पुरवणी दिली जाणार नाही.
  - 6) मराठी रूपांतराबाबत शंका असल्यास मूळ इंग्रजी प्रश्न विश्वसनीय मानवित.
-

प्रश्न 1) खालीदिलेल्या आयोगांच्या शिफारशी व कार्यनियोजन थोडक्यात स्पष्ट करा. [15]

- अ) मुदलियार आयोग
- ब) कोठारी आयोग
- क) 1986 चे राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण

किंवा

वैदिक शिक्षणाची प्रणाली सविस्तर स्पष्ट करा. ही भारतातील सद्य शिक्षणात कशी उपयुक्त ठरेल ?

प्रश्न 2) भारतीय प्राथमिक शिक्षणातील धोरण ठरविणे, वित्त विषयक निर्णय घेणे व नियमावली तयार करणे यासाठीची राज्यशासनाची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

किंवा

जागतिकीकरण, उदारीकरण आणि बाजारीकरण यांचा भारतीय शिक्षणावरील परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालील टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) भारतातील माध्यमिक शिक्षणात खाजगी संघटनांची भूमिका
- ब) राधाकृष्णन आयोगाच्या शिक्षणविषयक शिफारशी
- क) वुडच्या खलित्याचे भारतीय शिक्षणातील योगदान
- ड) शिक्षण आणि मानवी विकासाचा अनुक्रमांक
- इ) शिक्षण व आर्थिक विकास यातील संबंध
- फ) शिक्षणाची राजकीय अर्थव्यवस्था

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1612

[Total No. of Pages : 4

[4952]-1003

M.Ed. (General) (Semester - I)

103 : EDUCATIONAL STUDIES

(2015 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Word limit for questions of 15 marks is about 350 to 400 words.*
- 4) *Word limit for questions of 5 marks is about 130 to 150 words.*
- 5) *Student should strictly follow the word limit given.*
- 6) *No supplement will be provided to the students.*

Q1) Importance of Interdisciplinary Research. How will you use educational theory and research in your teaching of Interdisciplinary Education? [15]

OR

What are the different types of Educational Technology? How does a teacher make use of Educational Technology in teaching learning process?

Q2) What are the principles of Democratic Education Role of a Teacher in inculcating characteristics of democratic education among the students?[15]

OR

What is the meaning of minority studies? Enlist the Articles mentioned in the Indian constitution for minority studies.

P.T.O.

Q3) Write short notes (Any Four) :

[20]

- a) Limitations of Indian Education System.
- b) Role of Teacher in Development of leadership quality.
- c) Activities for National Integration.
- d) Concept of Inclusive Education.
- e) Role of Teacher in development of social service.
- f) Use of various Educational Technology tools.

Total No. of Questions : 3]

P1612

[4952]-1003

M.Ed. (General) (Semester - I)

103 : EDUCATIONAL STUDIES

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) 15 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 350 ते 400 शब्द.
  - 4) 5 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 130 ते 150 शब्द.
  - 5) शब्दमर्यादा कटाक्षाने पाळावी.
  - 6) पुरवणी दिली जाणार नाही.

प्रश्न 1) आंतरविद्याशाखीय संशोधनाचे महत्त्व लिहा. संशोधन आणि प्रात्यक्षिकांच्या दृष्टिकोनातून आंतरविद्याशाखीयतेचा उपयोग तुम्ही तुमच्या अध्यापनात कसा कराल. [15]

किंवा

शैक्षणिक तंत्रज्ञानाची विविध साधने कोणती ? अध्ययन-अध्यापन प्रक्रियेमध्ये शैक्षणिक तंत्रज्ञानाचा वापर शिक्षक कशा प्रकारे करतात.

प्रश्न 2) लोकशाही शिक्षणाची तत्त्वे लिहा. लोकशाही प्रधान शिक्षण व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये विद्यार्थ्यांमध्ये रुजविण्यासाठी शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

किंवा

‘अल्पसंख्यांक शिक्षणा’ चा अर्थ लिहा. अल्पसंख्यांकाच्या शिक्षणाविषयी राज्यघटनेतील तरतूदी लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

[20]

- अ) भारतीय शिक्षणपद्धतीच्या मर्यादा
- ब) नेतृत्व गुण विकसनात शिक्षकाची भूमिका
- क) राष्ट्रीय एकात्मता विकासासाठी उपक्रम
- ड) सर्वसमावेशक शिक्षणाची संकल्पना
- इ) सामाजिक सेवा विकसित करण्यासाठी शिक्षकाची भूमिका
- फ) शैक्षणिक तंत्रज्ञानाच्या विविध साधनांची उपयुक्तता

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1613

[Total No. of Pages : 4

[4952]-1004

M.Ed. (Semester - I)

EDUCATION

104 : Introduction to Research Method

(2015 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Word limit for the questions of 15 marks to 350 to 400.*
- 4) *Word limit for the questions of 5 marks is 150.*
- 5) *No suppliment will be provided.*

Q1) Explain concept of Educational Research with the help of following points. [15]

- a) Meaning
- b) Nature
- c) Need
- d) Importance and scope

OR

What are the different types of Educational Research Method? Explain steps, nature and characteristics of Experimental Method.

Q2) What is Sampling? Explain methods of sampling with suitable example. [15]

OR

What are different tools and techniques of Educational Research? Explain e-tools in detail.

P.T.O.

Q3) Write short notes (Any Four) :

[20]

- a) Online & Offline References.
- b) Fundamental Research.
- c) Product Research.
- d) Areas of Educational Research.
- e) Types of variables.
- f) Operational Definition.

Total No. of Questions : 3]

P1613

[4952]-1004

M.Ed. (Semester - I)

EDUCATION

104 : Introduction to Research Method

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) 15 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 350 ते 400 शब्द.
  - 4) 5 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 150 शब्द.
  - 5) पुरवणी दिली जाणार नाही.

प्रश्न 1) शैक्षणिक संशोधनाची संकल्पना खालील मुद्द्यांच्या आधारे स्पष्ट करा.

[15]

- अ) अर्थ
- ब) स्वरूप
- क) गरज
- ड) महत्व आणि व्याप्ती

किंवा

शैक्षणिक संशोधनाच्या विविध पद्धती कोणत्या ? प्रायोगिक संशोधन पद्धतीच्या पायऱ्या, स्वरूप आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) नमूना निवड म्हणजे काय ? नमूना निवडीच्या पद्धती उदाहरणासह स्पष्ट करा.

[15]

किंवा

शैक्षणिक संशोधनाची विविध साधने व तंत्रे कोणती ? ई-साधने सविस्तर स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (फक्त चार)

[20]

- अ) ऑनलाईन-ऑफलाईन संदर्भ
- ब) मुलभूत संशोधन
- क) प्रौडक्ट रिसर्च
- ड) शैक्षणिक संशोधनाची क्षेत्रे
- इ) चलांचे प्रकार
- फ) कार्यात्मक व्याख्या

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1614

[Total No. of Pages : 4

[4952]-2001

M.Ed. (General) (Semester - II)

201 : PHILOSOPHY OF EDUCATION

(2015 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Word limit for questions of 15 marks is about 350 to 400 words.*
- 4) *Word limit for questions of 5 marks is about 130 to 150 words.*
- 5) *Student should strictly follow the word limit given.*
- 6) *No supplement will be provided to the students.*

Q1) What is education? What is philosophy? Explain the inter relationship between education and philosophy with suitable examples. [15]

OR

What are the educational thoughts according to Swami Vivekananda. In what ways those thoughts are relevant in today's context.

Q2) What are the basic tenets of Naturalism? Write its educational implications with respect to following points : [15]

- a) Aims of Education.
- b) Curriculum.
- c) Teaching Methods
- d) Pupil-Teacher Relationship
- e) Freedom and Discipline

OR

What is the concept of Values? Explain National Values mentioned in Indian constitution and their Educational Implications.

P.T.O.

Q3) Write short notes on (Any Four) :

[20]

- a) Scope of philosophy.
- b) Concept of logical empiricism.
- c) Values according to Buddhism.
- d) Thought of Rousseau on women education.
- e) Objectives and curriculum according to existensalism.
- f) Meaning and educational Implication of Moral Values.

Total No. of Questions : 3]

P1614

[4952]-2001

M.Ed. (General) (Semester - II)
201 : PHILOSOPHY OF EDUCATION
(शिक्षणातील तत्त्वज्ञान)
(2015 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) 15 गुणांच्या प्रश्नासाठी शब्द मर्यादा 350 - 400 शब्द.
4) 5 गुणांच्या प्रश्नासाठी शब्द मर्यादा 130 - 150 शब्द.
5) विद्यार्थ्यांने दिलेल्या शब्दमर्यादेचे काटेकोर पालन करावे.
6) पुरवणी देण्यात येणार नाही.

प्रश्न 1) शिक्षण म्हणजे काय ? तत्त्वज्ञान म्हणजे काय ? शिक्षण व तत्त्वज्ञानातील परस्पर संबंध सोदाहरण स्पष्ट करा. [15]

किंवा

स्वामी विवेकानंदांचे शिक्षण विषयक विचार लिहा. सद्यस्थितीत ते विचार कसे उपयुक्त आहेत.

प्रश्न 2) निसर्गवादाची मूलभूत तत्त्वे कोणती ? खालील मुद्द्यांच्या आधारे निसर्गवादाचे शैक्षणिक उपयोजन लिहा. [15]

- अ) शिक्षणाची ध्येये
ब) अभ्यासक्रम
क) अध्यापन पद्धती
ड) शिक्षक-विद्यार्थी संबंध
इ) शिस्त व स्वातंत्र्य

किंवा

मूल्य: संकल्पना लिहा. भारतीय घटनेत नमूद केलेली राष्ट्रीय मूल्ये आणि त्यांचे शैक्षणिक उपयोजन स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) तत्त्वज्ञानाची व्याप्ती
- ब) तार्किक प्रत्यक्षतावादाची संकल्पना
- क) बौद्ध तत्त्वज्ञानातील मूल्ये
- ड) रूसोचे स्त्री शिक्षण विषयक विचार
- इ) अस्तित्त्ववादाची उद्दिष्टे व अभ्यासक्रम
- फ) नैतिक मूल्यांचा अर्थ व शैक्षणिक उपयोजन

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1615

[Total No. of Pages : 4

[4952]-2002

M.Ed. (General) (Semester - II)

202 : SOCIOLOGY OF EDUCATION

(2015 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Word limit for questions of 15 marks is about 350 to 400 words.*
- 4) *Word limit for questions of 5 marks is about 130 to 150 words.*
- 5) *No supplement will be provided to the students.*

Q1) What is Educational Sociology? Explain interrelationship between Education and following social variables. **[15]**

- a) Schooling
- b) Culture
- c) Family
- d) Indian Constitution

OR

Explain concept of social structure and social stratification. Discuss impact of social stratification on educational process with suitable examples.

Q2) Explain concept of secularism in India and world prospect. As a teacher what will be your role to build secularism through education. **[15]**

OR

Explain causes and impact of terrorism on society. Suggest remedies through education to overcome problems of terrorism.

P.T.O.

Q3) Write short notes on (Any Four) :

[20]

- a) Politicization of Education.
- b) Education of disadvantaged section.
- c) De-schooling - views of Evan Illich.
- d) Education for International understanding.
- e) Interrelationship between sex and education.
- f) Education for social change.

Total No. of Questions : 3]

P1615

[4952]-2002

M.Ed. (General) (Semester - II)

202 : SOCIOLOGY OF EDUCATION

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
  - 2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
  - 3) 15 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 350 ते 400 शब्द.
  - 4) 5 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 130 ते 150 शब्द.
  - 5) पुरवणी दिली जाणार नाही.
  - 6) मराठी रूपांतराबाबत शंका असल्यास मूळ इंग्रजी प्रश्न विश्वसनीय मानावेत.

प्रश्न 1) शैक्षणिक समाजशास्त्र म्हणजे काय ? खालील सामाजिक घटक आणि शिक्षण यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा. [15]

- अ) शाळा
- ब) संस्कृती
- क) कुटूंब
- ड) भारतीय राज्यघटना

किंवा

सामाजिक रचना आणि सामाजिक स्तरीकरणाची संकल्पना स्पष्ट करा. सामाजिक स्तरीकरणाचा शैक्षणिक प्रक्रियेवर होणारा परिणाम सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भारतीय आणि जागतिक दृष्टीकोनातून धर्मनिरपेक्षतेची संकल्पना स्पष्ट करा. शिक्षणाच्या माध्यमातून धर्मनिरपेक्षता विकसित करण्यासाठी शिक्षक म्हणून तुमची भूमिका स्पष्ट करा. [15]

किंवा

दहशतवादाची कारणे आणि समाजावरील परिणाम स्पष्ट करा. दहशतवादाच्या समस्या सोडवण्यासाठी शिक्षणाच्या माध्यमातून उपाययोजना सूचवा.

प्रश्न 3) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) शिक्षणाचे राजकीयीकरण
- ब) वंचित घटकांचे शिक्षण
- क) इव्हान इलिच यांच्या दृष्टीकोनातून निःशालाकरण
- ड) आंतरराष्ट्रीय सामंजस्यासाठी शिक्षण
- इ) लिंग आणि शिक्षण यातील परस्पर संबंध
- फ) सामाजिक परिवर्तनासाठी शिक्षण

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1616

[Total No. of Pages : 2

[4952]-2003
M.Ed. (General) (Semester - II)
203 : CURRICULUM STUDIES
(2015 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Word limit for the questions of 5 marks is 150.*
- 4) *Word limit for the questions of 15 marks is 350 - 450.*
- 5) *No supplement will be provided.*

Q1) Explain the psychological and sociological bases of curriculum. **[15]**

OR

What is the meaning of curriculum development? Explain the steps of curriculum development.

Q2) Explain following approaches to curriculum evaluation. **[15]**

- a) Scientific and Humanistic
- b) Formative and Summative

OR

Explain modes of curriculum research.

Q3) Write notes on any four of the following : **[20]**

- a) Principles of curriculum organization.
- b) Areas of curriculum research (any 2).
- c) Norm referenced and criterion referenced measurement.
- d) Difference between curriculum and syllabus.
- e) Selection of learning experience.
- f) Weinstein and Fantini model of curriculum development.

Total No. of Questions : 3]

P1616

[4952]-2003

M.Ed. (General) (Semester - II)

203 : CURRICULUM STUDIES

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) 5 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्दमर्यादा 150 शब्द.
4) 15 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्दमर्यादा 350 - 450 शब्द.
5) पुरवणी दिली जाणार नाही.

प्रश्न 1) अभ्यासक्रमांचे मानसशास्त्रीय व समाजशास्त्रीय आधार स्पष्ट करा. [15]

किंवा

अभ्यासक्रम विकसन म्हणजे काय ? अभ्यासक्रम विकसनाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) अभ्यासक्रम मूल्यमापनाचे खालील उपागम स्पष्ट करा. [15]

अ) वैज्ञानिक आणि मानवतावादी उपागम

ब) अकारिक आणि सकारिक उपागम

किंवा

अभ्यासक्रम संशोधनाचे प्रकार (modes) स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी चारांवर टिपा लिहा. [20]

अ) अभ्यासक्रम संघटनाची तत्त्वे

ब) अभ्यासक्रम संशोधनाची क्षेत्रे (कोणतेही दोन)

क) प्रमाणके संदर्भीय आणि निकष संदर्भीय मापन

ड) अभ्यासक्रम आणि पाठ्यक्रम यातील फरक

इ) अध्ययन अनुभवांची निवड

फ) वेईस्टिन आणि फैनटीनी यांचे अभ्यासक्रम विकसनाचे प्रतिमान

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

P1617

[Total No. of Pages : 4

[4952]-2004

M.Ed. (General) (Semester - II)

204 : PRE-SERVICE AND IN-SERVICE TEACHER EDUCATION

(2015 Pattern)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*
- 3) *Word limit for questions of 15 marks is about 350 to 400 words.*
- 4) *Word limit for questions of 5 marks is about 130 to 150 words.*
- 5) *Students should strictly follow the word limit given.*
- 6) *No supplement will be provided to the students.*

Q1) Explain the functions of following agencies of teacher education. [15]

- a) NCERT
- b) UGC

OR

Write the objectives of primary teacher education? "Primary Education is the foundation of Education". Discuss your views.

Q2) Explain the concept and objectives of Inclusive Education. How will you prepare teacher for Inclusive classroom. Explain. [15]

OR

Explain history of Teacher Education in the following periods.

- a) Vedic period
- b) Muslim period
- c) British period

P.T.O.

Q3) Write short notes (Any Four) :

[20]

- a) Need of orientation course and refresher course.
- b) Need of teacher education.
- c) Importance of internship programme.
- d) Teacher Education in UK.
- e) Objectives of teacher education at secondary level.
- f) Recommendations of Kothari Commission.

Total No. of Questions : 3]

P1617

[4952]-2004

M.Ed. (General) (Semester - II)

204 : PRE-SERVICE AND IN-SERVICE TEACHER EDUCATION

(2015 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 2 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.
3) 15 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 350 ते 400 शब्द.
4) 5 गुणांच्या प्रश्नांसाठी शब्द मर्यादा 130 ते 150 शब्द.
5) शब्दमर्यादा कटाक्षाने पाळावी.

प्रश्न 1) शिक्षक शिक्षणातील खालील कार्यवाहिन्यांची कार्ये स्पष्ट करा.

[15]

- अ) NCERT
ब) UGC

किंवा

प्राथमिक शिक्षक-शिक्षणाची उद्दिष्टे लिहा. प्राथमिक शिक्षण हा शिक्षणाचा पाया आहे. तुमचे मत लिहा.

प्रश्न 2) सर्वसमावेशक शिक्षणाची संकल्पना व उद्दिष्टे स्पष्ट करा. सर्वसमावेशक वर्गात शिकविण्यासाठी शिक्षकाची तयारी कशी करून घेता येईल ते लिहा.

[15]

किंवा

खालील कालखंडातील शिक्षक शिक्षणाचा इतिहास स्पष्ट करा.

- अ) वैदिककाल
ब) मुस्लिमकाल
क) ब्रिटिशकाल

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

[20]

- अ) उद्बोधन वर्ग आणि उजळणी वर्गाची गरज
- ब) शिक्षक-शिक्षणाची गरज
- क) छात्रसेवाकालाची आवश्यकता
- ड) यु.के. (U.K.) मधील शिक्षक-शिक्षण
- इ) शिक्षक-शिक्षणाची माध्यमिक स्तरावरील उद्दिष्टे
- फ) कोठारी आयोगाच्या शिफारशी

